

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ε. ΧΕΛΜΗ
ΕΞ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΕΝΙΚΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ ΤΗΣ 14ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1961

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : I.—Αι εξελίξεις εις την διεθνή Οικονομίαν. II.—Ἡ σύνθεσις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. III.—Αι εξελίξεις εις τὴν Ἑλληνικὴν Οικονομίαν. IV.—Καταθέσεις καὶ χρηματοδοτήσεις. V.—Πιστωτικὰ Προβλήματα.

Κύριοι Μέτοχοι,

Αἱ ἐξαιρετικῶς εὐχάριστοι ἐξελίξεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπέτρεψαν καὶ εἰς τὸ Ἴδρυμα τοῦτο νὰ ἀναπτύξη εἰς εὐρείαν κλίμακα τὰς ἐργασίας του εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς πίστεως. Εἰς τὴν δραστηριότητα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἀντικατοπτρίζεται, πράγματι, ἡ συνεχὴς ἀνοδος τῆς παραγωγικῆς προσπάθειάς τοῦ ἔθνους καὶ ἡ πορεία του πρὸς μίαν καλυτέραν αὔριον ἐντὸς τοῦ διαμορφουμένου εὐρύτερου οἰκονομικοῦ χώρου τῆς Εὐρώπης.

Πλουσία γεωργικὴ παραγωγή, ἔντονος μεταποιητικὴ δραστηριότης, ζωηραὶ ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐμπλουτισμὸς τοῦ ἐθνικοῦ ἐμπορικοῦ στόλου διὰ πλείστων νέων μονάδων, σημαντικὴ αὔξησις τῆς τουριστικῆς κινήσεως, συνέχισις τῶν μεγάλων κρατικῶν ἔργων ὑποδομῆς καὶ ὄργανισμός ἰδιωτικῆς ἐπενδυτικῆς πρωτοβουλίας εἰς τὸν βιομηχανικὸν τομέα, ἐν συνδυασμῶ μετὰ πολιτικὴν, νομισματικὴν καὶ δημοσιονομικὴν σταθερότητα — πάντα ταῦτα συνθέτουν τὴν εἰκόνα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας κατὰ τὸ 1961.

Ἄλλὰ τὸ σημαντικώτερον, ἴσως, εἶναι ὅτι ἡ Χώρα μας εὐρίσκειται εἰς τὴν ὁδὸν τῆς στενῆς συνδέσεώς της μετὰ τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, βάσει τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος ὑπογραφείσης ἐν Ἀθῆναις συμφωνίας. Διὰ τῆς συνδέσεως ταύτης δημιουργοῦνται μεγάλα δυνατότητες διὰ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν, ἀλλὰ συγχρόνως ἀνακύπτουν καὶ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα καλούμεθα ὅλοι — Κυβέρνησις, ἰδιωτικοὶ ἐπιχειρηματικοὶ φορεῖς καὶ πιστωτικὰ ἱδρύματα — νὰ ἀντιμετωπίσωμεν μετὰ ἀποφασιστικότητά. Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα, μὴ μόνον τῶν παραδόσεών της καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀποστολῆς της, ἔχει ἀναπτύξει ἤδη, ὡς θὰ ἀναφέρω

μεν καὶ ἐν συνεχείᾳ, ἔντονον δραστηριότητα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τόσον τῆς καταλλήλου ὀργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ὅσον καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν δεσμῶν τῆς μετὰ τραπεζικῶν ὀργανισμῶν καὶ ἐπιχειρηματικῶν συγκροτημάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ, διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς μετ' αὐτῶν συνεργασίας ἑλληνικῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.

I. ΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ

Οικονομικὴ δραστηριότης καὶ εἰσοδήματα.— Τὸ 1961 ἦτο, γενικῶς, ἔτος περαιτέρω ἀνόδου τῆς διεθνοῦς παραγωγικῆς δραστηριότητος, τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τῶν εἰσοδημάτων. Ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος συνεχίσθη εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου καὶ εἰς τὰς πλείστας τῶν συνεργαζομένων μετ' αὐτῶν περιοχῶν. Ἐκδηλώσεις ταύτης ἦσαν ἡ ἀνοδος τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου τῶν λαῶν καὶ ἡ καθαρὰ αὐξησις τοῦ παραγωγικοῦ δυναμικοῦ.

Ἐξ ἄλλου, αἱ νομισματικαὶ καὶ συναλλαγματικαὶ συνθήκαι ἦσαν, ἐν τῷ συνόλω των, ἀρκούντως ὁμαλαί. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν, ἤδη, τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐξέλιπον αἱ ἀνησυχίαι τὰς ὁποίας προεκάλεσεν ἡ πρόσκαιρος ἐξασθένισις τῆς θέσεως τοῦ δολλαρίου κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1960 καὶ αἱ διεθνεῖς συναλλαγαι ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τὸ ἀγχος τῆς ἐνδεχομένης ἀναπροσαρμογῆς τῆς τιμῆς τούτου ἐναντι τοῦ χρυσοῦ.

Ἐν τούτοις, ὁ ρυθμὸς ἀνόδου τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς δραστηριότητος κατὰ τὸ 1961 ἦτο σχετικῶς συγκρατημένος. Εἰς τοῦτο συνετέλεσεν, ἐν μέρει, ἡ παράτασις τῆς ἀρξαμένης κατὰ τὸ 1960 ὑφέσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας, μάλιστα, τοῦ παρελθόντος ἔτους ἡ ὑφεσις διήλθε τὴν ὀξυτέραν φάσιν τῆς. Ἀπὸ τῶν μέσων ὁμοῦ τοῦ 1961, ἰδίως δὲ ἀπὸ τοῦ τελευταίου τριμήνου τοῦ ἔτους τούτου, ἡ ἀμερικανικὴ παραγωγή ἤρχισε σταθερῶς νὰ ἀναλαμβάνη. Οἱ εὐνοϊκοὶ ἀντίκτυποι τῆς ἀναρρώσεως κατέστησαν συντόμως αἰσθητοὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἀπασχολήσεως, τοῦ ὕψους τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς θέσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ προεκάλεσαν ἀισιοδοξίαν ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω πορείαν τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, ἀποφασιστικῶς ἐπηηρεάζει τὰς ἐξελίξεις εἰς ὁλόκληρον τὸν Δυτικὸν Κόσμον.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην αἱ χώραι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ἐσημείωσαν ἀξιόλογον οἰκονομικὴν πρόοδον. Τὸν δυναμισμὸν τῶν μελῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς φαίνεται ὅτι ἐνίσχυσεν οὐσιαστικῶς ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς προοδευτικῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ μεταξύ των ἐμπορίου. Γεγονὸς εἶναι, ὅτι αἱ ἐνδοκοινοτικαὶ συναλλαγαι ἐτονώθησαν περαιτέρω, ἐνῶ ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς ἐλευθέρας διακινήσεως τοῦ ἐργατικῆς δυναμικοῦ συνέβα-

λεν εἰς τὴν μερικὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν πιέσεων πρὸς αὐξήσιν τῶν ἀμοιβῶν μὲ ρυθμὸν ταχύτερον τῆς βελτιώσεως τῆς παραγωγικότητος.

Εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον ἐξεδηλώθησαν ἐπίσης ἀξιώσεις διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἀμοιβῶν. Ἡ χαλαρότης ὁμως τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος, ἐν συνδυασμῶ πρὸς προσκαίρους συναλλαγματικὰς δυσχερείας, ὠδήγησε τὴν Βρεταννικὴν Κυβέρνησιν εἰς ἐφαρμογὴν πολιτικῆς συγκρατήσεως τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων.

Ἐκ τῶν χωρῶν πρωτογενοῦς παραγωγῆς, αἱ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς ἀντιμετώπισαν ἴσως τὰ σοβαρώτερα προβλήματα. Οἱ ὄροι ἐμπορίου, οἱ ὅποιοι ἀπὸ ἐξαιτίας διαμορφοῦνται εἰς βάρος των, ἦσαν καὶ πάλιν σοβαροὶ παράγοντες δυσμενοῦς ἐξελίξεως τοῦ ἐμπορικοῦ των ἰσοζυγίου καὶ καθυστερήσεως τῆς οἰκονομικῆς των ἀναπτύξεως. Ὁρισμένοι ἐκ τῶν μεγάλων χωρῶν τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς εὐρέθησαν ἐνώπιον μονιμωτέρων συναλλαγματικῶν δυσχεριῶν, αἱ ὅποια κατὰ περιόδους ὠδήγησαν εἰς κρίσιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν των.

Ἡ πολιτικὴ ἐπιτοκίων. — Ἡ ἐφαρμοσθεῖσα κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1961 πολιτικὴ ἐπιτοκίων ἐτέλει ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν εὐρύτερων συνεπειῶν ἐκ τῆς δυσχεροῦς θέσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ὅτι περιῆλθε τὸ δολλάριον καὶ τῶν ἀντικτύπων ταύτης ἐπὶ τῆς διεθνοῦς ρευστότητος καὶ τῆς καθόλου οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Χαρακτηριστικά, ἐν προκειμένῳ, ἦσαν αἱ προσπάθειαι τῶν νομισματικῶν ἀρχῶν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, ὅπως ἐπιτύχουν ταχεῖαν ἐξοδὸν τῆς χώρας ἀπὸ τὴν ὑφεσιν. Πρὸς τοῦτο ἐκρίθη ἀπαραίτητος ἡ χαλάρωσις τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν. Διόγκωσις ὁμως τῆς προσφορᾶς κτοῦ χρήματος θὰ κατέληγεν, ἴσως, εἰς τὴν διαμόρφωσιν χαμηλῶν ἐπιτοκίων καὶ θὰ ἐνεθάρρυνε τὰς κινήσεις «θερμοῦ χρήματος» πρὸς εὐρωπαϊκὰς ἀγορὰς χρήματος, αἱ ὅποια προσέφερον ὑψηλότερα βραχυπρόθεσμα ἐπιτόκια. Θὰ ἐπετεινόντο, οὕτως, αἱ δυσκολίαι τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ θὰ ἐνισχύοντο ἐνδεχομένως αἱ διεθνεῖς ἀνησυχίαι. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν δυσμενῶν τούτων συνεπειῶν, αἱ ὁμοσπονδιακαὶ τράπεζαι ἐγκατέλειψαν τὴν ἀπὸ μακροῦ ἐφαρμοζομένην πολιτικὴν ἐπηρεασμοῦ τῶν βραχυπροθέσμων μόνον ἐπιτοκίων καὶ ἐπενέβησαν ὡσαύτως εἰς τὴν κεφαλαιαγοράν. Οὕτω, τὰ μὲν βραχυπρόθεσμα ἐπιτόκια διτηρήθησαν εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος περίπου, τὰ δὲ μακροπρόθεσμα ἐπιέσθησαν εἰς χαμηλότερα ἐπίπεδα.

Εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρεταννίαν, κατόπιν τῆς δυσμενοῦς ἐξελίξεως τοῦ ἰσοζυγίου τῶν τρεχουσῶν συναλλαγῶν, ἠύξθη ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου ὁ προεξοφλητικὸς τόκος, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ προσελκυσθῇ «θερμὸν χρῆμα». Ἡ ἀποκατάστασις σχετικῆς συναλλαγματικῆς ἰσορροπίας ἐπέτρεψε τὴν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου μείωσιν τοῦ ἐπιτοκίου κατὰ 1/2 ο/ο.

Περαιτέρω μείωσις κατά 1/2 ο/ο έσημειώθη μετά ένα μήνα, κατόπιν τής συνεχισθείσης βελτιώσεως του ίσοζυγίου πληρωμών.

Πρός ένισχυσιν, έξ άλλου, τόσον τής στερλίνας όσον και του δολλαρίου, ή Δυτική Γερμανία υπεβίβασε τό προεξοφλητικόν της έπιτοκίου κατά τό 1961. Είς μείωσιν του έπιτοκίου προέβη ώσαύτως τό Βέλγιον, ένώ αι λοιπαι χώραι τής Δυτικής Εύρώπης διετήρησαν τά αυτά ύψη προεξοφλητικών έπιτοκίων.

Έν συμπεράσματι, δύναται νά λεχθῆ, ότι τό 1961 ήτο έτος βελτιώσεως τής διεθνούς ρευστότητας και άνόδου τής οικονομικής δραστηριότητος υπό καθεστώς μειουμένων έπιτοκίων.

Τάσεις εύρυτέρας ένοποιήσεως τής Δυτικής Εύρώπης.— Κατά τό 1961 αι χώραι του Δυτικού Κόσμου έντειναν περαιτέρω τας προσπάθειάς των προς πραγματοποίησιν στενωτέρας οικονομικής συνεργασίας. Η έπιτυχής έφαρμογή τής Συμφωνίας τής Ρώμης συνέβαλεν άποφασιστικώς εις τουτο. Η έπίτευξις όλων των θεέντων σκοπών δια τό πρώτον στάδιον τής μεταβατικής περιόδου, τό όποιον έληξε την 31ην Δεκεμβρίου 1961, συνετελέσθη με καθυστέρησιν όλίγων ήμερών μόνον, ιδιαιτέρως δέ ό δασμολογικός άφοπλισμός προώθηθη με ρυθμόν ταχύτερον του αρχικώς προβλεφέντος. Η έπίλυσις των άναφέντων προβλημάτων, ιδία όσον άφορᾷ εις την κοινήν γεωργικήν πολιτικήν, κατέστησε την θέσιν τής Εύρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος ιδιαιτέρως ισχυράν και ήσκησεν έντονον έλξιν επί περισσοτέρων εύρωπαϊκών χωρών. Ουτω, την εκ μέρος τής Μεγάλης Βρετανίας ύποβολήν αίτήσεως δια την συμμετοχήν της εις την Εύρωπαϊκήν Οικονομικήν Κοινότητα ήκολούθησαν βολιδοσκοπήσεις άλλων χωρών. Η Δανία και ή Ίρλανδία έπιζητούν πλήρη συμμετοχήν, ενώ ή Έλβετία, ή Αύστρια, ή Σουηδία, ή Τουρκία και ή Ίσπανία έχουν έκδηλώσει ένδιαφέρον δι' άπλήν σύνδεσιν.

Παραλλήλως, αι Ήνωμένοι Πολιτεΐαι ένθαρρύνουν τας κινήσεις προς μεγαλυτέραν συνεργασίαν του Δυτικού Κόσμου και εύνοούν τας ένεργείας των Έξ. Αποδείξειν τουτου άποτελεί ή συναφθείσα προσφάτως συμφωνία πραγματοποίησεως δασμολογικών μειώσεων μεταξύ των Ήνωμένων Πολιτειών και τής Εύρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος.

Η βοήθεια προς τας υπό ανάπτυξιν χώρας.— Ένώ ό Δυτικός Κόσμος κινείται δραστηριώς προς στενωτέραν οικονομικήν συνεργασίαν, ομάδες άσιατικών, άφρικανικών και λατινοαμερικανικών χωρών, συγκαταλεγομένων εις τά μη δεσμευμένα πολιτικώς κράτη, καταβάλλουν συντόνους προσπάθειας δια την προώθησιν τής οικονομικής των ανάπτυξεως.

Η έξάρτησις του Δυτικού Κόσμου από τας χώρας πρωτογενούς παραγωγής, κυρίως δια την προμήθειαν πρώτων ύλών, αλλά και δια την τοποθέτησιν βιομηχανικών προϊόντων, συνέτεινεν εις την έπίδειξιν κατα-

νοήσεως ἐκ μέρους τῶν προηγμένων βιομηχανικῶς χωρῶν ἐναντι τῶν προβλημάτων τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν οἰκονομιῶν. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο συνεκροτήθη εἰς Ἅγιον-Φραγκίσκον, τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον, ἡ ρδιεθνῆς βιομηχανικὴ διάσκεψις ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ πολλῶν ἄλλων διεθνῶν οἰκονομικῶν ὀργανώσεων καὶ εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν. Κατὰ τὴν διάσκεψιν, τὰς ἐργασίας τῆς ὁποίας παρηκολουθήσαμεν προσωπικῶς, ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου πρὸς παροχὴν βοήθειας εἰς τὰς τελούσας ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Οὕτως, ὑπεστηρίχθη, θὰ ἐκινήτοποιοῦντο ἀποτελεσματικώτερον τὰ διαθέσιμα μέσα πρὸς ἐπίτευξιν ἐνὸς κοινῆ σκοποῦ. Ἐγένετο ἐπίσης πρότασις ἐπιμερισμοῦ τοῦ βάρους τῆς βοήθειας μεταξύ τῶν προηγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως καὶ παροχῆς τῆς βοήθειας κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν μεγαλύτεραν δυνατὴν συμμετοχὴν τῶν διαθεσίμων κεφαλαίων τῶν δεχομένων τὴν βοήθειαν χωρῶν.

Ὅσαῦτως ἀνεγνωρίσθη, ὅτι ἡ ἀνάληψις πρωτοβουλιῶν ἐκ μέρους τῶν Κυβερνήσεων τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὀλοκληρώσεως τῆς οἰκονομικῆς ὑποδομῆς των δὲν ἀντιστρατεύεται ἀλλ' ἀντιθέτως ἐξυπηρετεῖ τὸ ἰδιωτικὸν κεφάλαιον. Αἱ προοπτικαὶ τούτου, παρατηρήθη, σημειῶνουν συνεχῆ βελτίωσιν, ἐφ' ὅσον πραγματοποιοῦνται οἱ σκοποὶ τῶν οἰκονομικῶν προγραμμάτων. Ἐτονίσθη δέ, ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ παρελθὸν ἡ ἀντίληψις, καθ' ἣν μὴ ἰσχυρὰ ἢ ἀδρανοῦσα κυβέρνησις, εἴτε πρόκειται εἴτε πρόκειται περὶ παλαιᾶς χώρας εἴτε περὶ νέας, περὶ πλουσίας ἢ πτωχῆς, εἶναι ἡ καλύτερον ἐξυπηρετοῦσα τὸ ἰδιωτικὸν κεφάλαιον.

II. Η ΣΥΝΔΕΞΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Ἐπιδιώξεις καὶ προσδοκίαι ἐκ τῆς συνδέσεως.—Τῶν τάσεων πρὸς εὐρυτέραν ἐνοποίησιν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐπέτυχε νὰ ἐπωφεληθῇ πλήρως ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία, ἐπιδιώξασα ἐγκαίρως τὴν σύνδεσιν τῆς μετὰ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Αἱ ἐπὶ μακρὸν διεξαχθεῖσαι διαπραγματεύσεις μεταξύ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος κατέληξαν, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τὴν 9ην Ἰουλίου 1961. Αὕτη ἀναμένεται ὅτι συντόμως θὰ ἐπικυρωθῇ ὑφ' ὄλων τῶν κοινοβουλιῶν τῶν κρατῶν-μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ὥστε ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς θέρους νὰ τεθῇ ἐν ἰσχύϊ.

Ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἡ πρώτη χώρα μετὰ τῆς ὁποίας ἡ Κοινότης συνήψε συμφωνίαν δημιουργοῦσαν σύνδεσιν βάσει τοῦ ἀρθροῦ 238 τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης. Νομίζομεν, ὅτι δὲν ἐξήρθη ἐπαρκῶς ἡ σημασία τῆς πρωτοποριακῆς, ἐν προκειμένῳ, ἐνεργείας τῆς Χώρας μας, ἡ ὁποία ἀπέδειξεν,

ὅτι διὰ τῆς ὑπευθύνου Κυβερνήσεώς της παρακολουθεῖ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς ἐξελίξεις καὶ ἀξιοποιεῖ κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον τὰς παρουσιαζομένης εὐκαιρίας. Ἡ σύνδεσις θὰ ἀποτελέσῃ ἀναμφισβητήτως ἱστορικὸν σταθμὸν διὰ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν, βασίμως δὲ προσδοκᾶται ὅτι θὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν οὐσιαστικὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεώς της.

Ἡ Χώρα μας διετῆρει, βεβαίως, ἀνέκαθεν στενωτάτους οἰκονομικοὺς δεσμούς μετὰ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην καὶ ἰδιαίτερώς μετὰ τὰ ἀπαρτίζοντα ἀπὸ πενταετίας ἤδη τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν κράτη. Δὲν ἔπρεπεν ὅμως νὰ ἀγνοοῦνται πληθυνόμεναι ἐνδείξεις, κατὰ τὰς ὁποίας διεμορφοῦντο βαθμιαίως δυσμενεῖς συνθήκαι διὰ τὴν περαιτέρω προαγωγὴν τοῦ ἐμπορίου μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν χωρῶν τῆς Μικρᾶς Εὐρώπης. Τὰ συμπτώματα εἶναι ποικίλα. Ἐν ἑξ αὐτῶν εἶναι ἡ ἀπὸ ἐτῶν παρατεινομένη στασιμότης, ἂν μὴ κάμψις, τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν περιοχὴν ταύτην. Ἔτερον σύμπτωμα εἶναι ἡ ἀδυναμία σοβαρᾶς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων. Ἐξ ἄλλου, ταῦτα ἐξακολουθοῦν νὰ περιορίζωνται εἰς ὀλίγα σχετικῶς καὶ κλασσικὰ πλέον γεωργικὰ προϊόντα, ἐνῶ τὰ ἐγχώρια βιομηχανικὰ εἶδη οὐδεμίαν πρόοδον ἐσημείωσαν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς διεισδύσεως εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν προηγμένων χωρῶν. Πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, τὰ τελευταῖα ταῦτα προσφέρονται μόνον εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ὅπου ἡ ἀνταγωνιστικὴ τῶν ἱκανότης ὀφείλεται κατὰ κανόνα εἰς τὴν παρεχόμενην ὑψηλὴν δασμολογικὴν προστασίαν.

Εἰς ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ διεθνεῖς ἐμπορικαὶ συναλλαγαι τείνουσιν πρὸς συνεχῆ καὶ ἐπιταχυνομένην ἄνοδον ἐπὶ νέων βάσεων, θεμελιουμένων ἐπὶ τῆς ἀνακατανομῆς τῶν δραστηριοτήτων βάσει τῶν ἀρχῶν τοῦ συγκριτικοῦ κόστους καὶ τῆς εἰδικεύσεως, εἶναι προφανές ὅτι ἐπεβάλλετο ἡ ριζικὴ ἀναθεώρησις τῆς ἀκολουθουμένης παρ' ἡμῖν πολιτικῆς ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς. Ἄλλως, ἡ ἱκανότης τῶν προϊόντων μας νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὸν συναγωνισμόν τῶν ἄλλοδαπῶν, ὄχι μόνον εἰς τὸ ἐξωτερικόν ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν, θὰ ἦτο καταδικασμένη νὰ ὑποχωρήσῃ ἀντὶ νὰ ἐνισχυθῇ. Συνεπῶς, μὴ προσαρμογὴ τῶν συνθηκῶν τῆς παραγωγῆς μας πρὸς τὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν διαμορφουμένας ὑπῆρχε σοβαρὸς πλέον κίνδυνος νὰ ὀδηγήσῃ βαθμιαίως εἰς ἀναγκαστικὴν ἀπομόνωσιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἀπὸ τὰς οἰκονομίας τῶν ἤδη ἀνεπτυγμένων καὶ ραγδαίως προοδουσῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Εἰς τὴν προσαρμογὴν εἰς τὰς συνθήκας ταύτας ἀκριβῶς ἀποβλέπει ἡ ἀρξασμένη προσπάθεια τοῦ Κράτους, τὴν ὁποίαν, πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον των, καλοῦνται ἐκθύμως νὰ ὑποστηρίξουν καὶ ἐντόνως νὰ ἐνισχύσουν ὅλοι οἱ φορεῖς τῆς οἰκονομίας.

Πιστεύομεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀρθῶς ἐπεδίωξε σύνδεσιν ἀντὶ ἐντάξεως

ἔξαιρητικὴν ἐπιτυχίαν ἐπίσης τῆς διαπραγματευθείσης τὴν σύνδεσιν ἀντιπροσωπείας μας ἀπέτελεσεν ἡ ἐξασφάλισις χρονικοῦ διαφορισμοῦ μεταξὺ ἀναλαμβανομένων ὑποχρεώσεων καὶ παραχωρουμένων πλεονεκτημάτων. Τὰ τιθέμενα εἰς τὴν Συμφωνίαν Συνδέσεως περιθώρια θὰ ἐπιτρέψουν ἀσφαλῶς νὰ ἐπενεχθοῦν αἱ ἀναγκαῖαι ὀργανικαὶ μεταβολαὶ εἰς τὴν διάρθρωσιν τῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ διαμορφωθῇ ἡ νέα νοοτροπία τῶν φορέων ταύτης, χωρὶς γενικώτερον κλονισμόν τῆς σχετικῶς καθυστερημένης οἰκονομίας μας. Οὕτω, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεταβατικῆς περιόδου μέχρι τῆς ὀλοκληρώσεως τῆς συνδέσεως, τὰ ἀνακύπτοντα ἐκ ταύτης προβλήματα θὰ εὐρουν τὴν λύσιν των. Ἐξ ἄλλου, ἡ σταδιακὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἐπιβαλλουσῶν ὑποχρεώσεων διατάξεων θὰ συντηρῇ τὴν διάθεσιν τοῦ παραγωγικοῦ κόσμου νὰ ἀναζητῇ τοὺς καταλληλοτέρους συνδυασμοὺς διὰ τὴν ἐπιβίωσιν του ἀρχικῶς καὶ τὴν ἐπικράτησίν του ἐν συνεχείᾳ εἰς τοὺς κόλπους τῆς προοδευτικωτέρας ἴσως κοινότητος τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ Συνθήκη τῆς Ρώμης καὶ τὸ μακροετές κυβερνητικὸν πρόγραμμα.—Ἡ Συνθήκη τῆς Ρώμης, ἐπὶ τῶν διατάξεων τῆς ὁποίας στηρίζεται ἡ Συμφωνία Συνδέσεως, ἀποβλέπει εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόδον τῶν χωρῶν-μελῶν καὶ εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως καὶ ἀπασχολήσεως τῶν πληθυσμῶν των. Τοῦτο ἐπιδιώκεται διὰ τῶν διατάξεων περὶ καταργήσεως τῶν ἐμποδίων εἰς τὴν διακίνησιν ἐμπορευμάτων, προσώπων καὶ κεφαλαίων ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου περὶ προσεγγίσεως τῆς ἀσκουμένης ὑπὸ τῶν κρατῶν-μελῶν ἐθνικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν διαμόρφωσιν κοινῆς ὑπερεθνικῆς τοιαύτης, ἡ ὁποία θὰ καλύψῃ τὰ οἰκονομικά, κοινωνικά καὶ πολιτικά ἀκόμη θέματα τῶν Ἑξ.

Εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀποβλέπει τὸ ἐν ἐξελίξει πρῶτον πενταετές πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας. Κατὰ τὴν ἐπιδίωξιν ὁμοῦ τοῦ κοινοῦ τούτου σκοποῦ ἡ ἀκόλουθος σημαντικὴ διαφορὰ διακρίνει τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Αὗται, ἐξαιρέσει τῆς Ἰταλίας διὰ τὸ νότιον τμήμα αὐτῆς, ἔχουν ἤδη ἐπιτύχει νὰ προσδώσουν εἰς τὰς οἰκονομίας των διάρθρωσιν ἐπιτρέπουσαν τὸν χαρακτηρισμόν των ὡς ἀνεπτυγμένων. Δι' αὐτάς, συνεπῶς, ὑφίσταται ἀπλῶς θέμα προσαρμογῆς ὀρισμένων ἐν καθυστερήσει ἐκδηλώσεων οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ ἐξυγιάνσεως μεμονωμένων παραγωγικῶν μονάδων. Ὅς ἐκ τούτου, ἡ σημασία τῶν προκυπτόντων ἐντεῦθεν προβλημάτων ἐμφανίζεται μικρά. Ἀλλῶστε τὰ μέσα διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπισιν τούτων, ὅσακις κρίνεται ὅτι ὑπερβαίνουν τὴν ἰκανότητα ἐκάστης χώρας-μέλους, ἐδημιουργήθησαν διὰ τῆς συστάσεως τῆς Τραπεζῆς Εὐρωπαϊκῶν Ἐπενδύσεων, τοῦ Κοινοῦ Ταμείου Χρηματοδοτήσεως καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινωνικοῦ Ταμείου. Συνεπῶς, αἱ χώραι τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς δύνανται νὰ προχωροῦν σχετικῶς ἀπερίσπαστοι πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τῆς Συμφωνίας

τῆς Ρώμης, δεδομένου ὅτι αἱ πλεῖστοι τούτων ἐπέτυχον ἤδη νὰ ἀπασχο-
λήσουν πλήρως τοὺς πληθυσμούς των, τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν ὁποίων
εἶναι ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων εἰς τὸν κόσμον.

Παρ' ἡμῖν, ὁμως, τὰ ἐπιτεύγματα ταῦτα μένουσιν ἀκόμη νὰ πραγματο-
ποιηθῶν. Διὰ νὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ δημιουργία τῶν ὑφισταμένων ἤδη
εἰς τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς προϋποθέσεων ἐπεδιώχθη νὰ ἐξασφα-
λισθῇ εἰδικὴ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος μεταχειρίσις. Αἱ ρυθμίσεις τῆς Συμφωνίας
Ἀθηνῶν ἀποτελοῦν ἀναγνώρισιν τῶν ἔΞ ὅτι ἡ Ἑλλάς δικαιούται πάσης
ὑποστηρίξεως εἰς τὴν προσπάθειάν της νὰ ἐξέλθῃ τοῦ σημερινοῦ σταδίου
οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ νὰ ἐνταχθῇ βραδύτερον εἰς τὴν χορείαν τῶν
βιομηχανικῶς προηγμένων χωρῶν.

Τὸ Μακροετές Κυβερνητικὸν Πρόγραμμα, ἂν καὶ κατηρτίσθη πρὸ τῆς
ὑπογραφῆς τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, ἔλαβε σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὴν
ἀνάγκην θεραπείας τῶν ἰδιαιτέρων ἀδυναμιῶν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας
ἐναντι τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Βασικοὶ σκοποὶ τοῦ Προγράμματος εἶναι ἡ
ἐπιτάχυνσις τῆς βελτιώσεως τῆς παραγωγικότητος καὶ ἡ ὑποβοήθησις
τῆς ἐκδηλώσεως ἐντονωτέρας ἰδιωτικῆς παραγωγικῆς πρωτοβουλίας. Ἡ
μείωσις τοῦ κόστους παραγωγῆς εἰς τὰ δυτικοευρωπαϊκὰ ἐπίπεδα καὶ ἡ
ἀνάδειξις νέων καὶ δυναμικῶν ἐπιχειρηματικῶν φορέων, ἰδίως εἰς τὴν
μεταποίησιν, εἶναι αἱ κυριώτεροι ἴσως προϋποθέσεις, τῶν ὁποίων ἡ πλή-
ρωσις θὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἀσφαλῆ ἀνοδὸν τῆς ἑλληνικῆς οἰκο-
νομίας καὶ θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς ταύτην νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν πλεονεκτημάτων
μιας πλήρους τελωνειακῆς ἐνώσεως μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοι-
νότητα.

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἤρχισαν πλέον νὰ λαμβάνωνται τὰ πρῶτα
συγκεκριμένα μέτρα δημιουργίας εὐνοϊκῶν συνθηκῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν
τῆς παραγωγῆς ἐν γένει καί, εἰδικώτερον, ἐξαγωγίμων βιομηχανικῶν προ-
ϊόντων. Τὰ μέτρα ταῦτα, βαθμιαίως συμπληρούμενα, βάσει τῆς κτωμένης
πείρας καὶ ἀναλόγως τῶν παρουσιαζομένων ἐκάστοτε ἀναγκῶν, ἀναμένε-
ται ὅτι θὰ ἀποτελέσουν ἐν ὅλοκληρωμένον σύνολον κινήτρων καὶ διευ-
κολύνσεων πρὸς τὴν ἰδιωτικὴν ἐπιχειρηματικὴν πρωτοβουλίαν, ὥστε νὰ
ἐπιτευχθῇ ἡ δραστηριοποίησις ταύτης πρὸς τὰς διαγραφόμενας ὑπὸ τοῦ
Προγράμματος Ἀναπτύξεως κατευθύνσεις. Ἐναπόκειται, συνεπῶς, εἰς τοὺς
φορεῖς τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος νὰ ἐπωφεληθῶν τῆς παρεχο-
μένης εὐκαιρίας καὶ νὰ θεμελιώσουν ἀνταγωνιστικὰς ἐπιχειρήσεις ἀπευθυ-
νομένας ὄχι πλέον εἰς τὰ ὀκτῶ ἑκατομμύρια τῶν Ἑλλήνων μόνον, ἀλλὰ καὶ
εἰς τὰ 170 ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

Ἡ βελτιώσις τῆς παραγωγικότητος δὲν εἶναι, βεβαίως, αὐτοσκοπός.
Εἶναι τὸ μόνον μέσον διὰ νὰ δυνηθῶν, μακροχρονίως, νὰ διεισδύσουν καὶ
νὰ ἐπιβληθῶν τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ,

Ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὴν εἰρεῖαν καὶ ἀπαιτητικὴν ἀγορὰν τῶν χωρῶν τῆς Κοινότητος. Συνεπῶς, εἶναι τὸ μέσον διὰ νὰ ἀξιοποιηθῇ τὸ ὑποαπασχολούμενον σήμερον ἐργατικὸν δυναμικὸν καὶ νὰ ὀδηγηθῇ, οὕτως, ἡ οἰκονομία μας εἰς σημαντικῶς ἀνώτερα ἐπίπεδα παραγωγῆς, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν αὐξησιν τοῦ ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος.

III. ΑΙ ἘΞΕΛΙΞΕΙΣ ΕἰΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ

Ἡ συνολικὴ δραστηριότης.— Σπανίως τὰ οἰκονομικὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος διεμορφώθησαν κατὰ τρόπον τόσον ἱκανοποιητικὸν ὅσον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Δὲν εἶναι, ἴσως, ὑπερβολὴ νὰ λεχθῇ, ὅτι τὸ 1961 ἦτο τὸ καλύτερον ἔτος, τὸ ὁποῖον ἐγνώρισε μεταπολεμικῶς ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία. Ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος στηρίζεται ἐπὶ τῶν διαπιστώσεων, ὅτι τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ἐπραγματοποίησε σημαντικώτατον ἄλμα καὶ ὅτι ἡ αὐξησις τῶν παγίων ἐπενδύσεων ἦτο ἡ μεγαλυτέρα ἐπιτευχθεῖσα ἐντὸς ἐνὸς ἔτους, ἐνῶ διετηρήθη ἀπαρασάλευτος ἡ ἀξία τοῦ ἐθνικοῦ μας νομίσματος. Οὕτως, ἐξηκολούθησεν ἡ βελτίωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἡ διεύρυνσις τοῦ παραγωγικοῦ δυναμικοῦ τῆς Χώρας ὑπὸ συνθήκας νομισματικῆς καὶ συναλλαγματικῆς σταθερότητος.

Ἡ πορεία τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας δὲν ἐπηρεάσθη ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὴν διαμόρφωσιν τῆς διεθνοῦς συγκυρίας. Οἱ συντελεσταὶ τῆς ἐντυπωσιακῆς, πράγματι, ἀνάδοι τοῦ παρελθόντος ἔτους θὰ πρέπει μᾶλλον νὰ ἀναζητηθοῦν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Χώρας. Τὸ 1961 ἦτο κυρίως τὸ ἔτος τῆς γεωργίας. Ὅλαι σχεδὸν αἱ ἐσοδεῖαι ἠννοήθησαν ἀπὸ τὰς καιρικὰς συνθήκας, πολλαὶ δὲ τούτων διεμορφώθησαν εἰς τὰ ὑψηλότερα ἐπιτευχθέντα ποτὲ ἐπίπεδα. Συνέπεσεν, ἐξ ἄλλου, νὰ σημειωθῇ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξαιρετικὴ εὐφορία τῶν ἐλαιοδένδρων. Ἀποτέλεσμα ἦτο νὰ αὐξηθῇ τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα τῆς γεωργίας κατὰ 16 ο/ο ἐναντι τοῦ 1960. Ἡ ἀσκησις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως συνεποῦς πολιτικῆς τιμῶν προεφύλαξε τοὺς παραγωγοὺς ἀπὸ ἐνδεχομένην κάμψιν τούτων συνεπεῖα ὑψηλῆς προσφορᾶς καί, ὡς ἐκ τούτου, ἀπὸ φαλκιδευσιν τοῦ εἰσοδήματός των. Ὁ συνδυασμὸς μεγάλων ἐσοδεῶν καὶ ἱκανοποιητικῶν τιμῶν ὠδήγησεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν ζωηρᾶς ζητήσεως τῆς ὑπαίθρου, ἡ ὁποία ὤθησε καὶ τὰς λοιπὰς δραστηριότητας πρὸς τὰ ἄνω. Οὕτω, τὸ εἰσόδημα τῆς μεταποιήσεως ἐν γένει παρουσίασεν ἀξιόλογον αὐξησιν ἐξ 9 ο/ο ἐναντι τοῦ 1960. Ὁμοίως, βελτίωσις κατὰ 8 ο/ο ἐσημειώθη εἰς τὸν τριτογενῆ τομέα, τὸν περιλαμβάνοντα τὰς πάσης φύσεως ὑπηρεσίας.

Συνολικῶς, τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν εἰσόδημα εἰς σταθερὰς τιμὰς ἠῤῥῆθη κατὰ 11 ο/ο μεταξὺ 1960 καὶ 1961. Ἡ μέση αὐξησις τῆς διαιτίας 1960-1961 ἀνῆλθεν εἰς 7,5 ο/ο, ὑπερβάσα οὕτω τὸν προβλεφθέντα εἰς τὸ Μακρο-

επὲς Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως ρυθμόν. Τόσον έντονος καί σταθερά άνοδος τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος σπανίως συναντᾶται εἰς άλλας χώρας καί άποδεικνύει τόν δυναμισμόν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Ἡ διαπίστωσις αὕτη ἐπιτρέπει πᾶσαν αἰσιοδοξίαν διὰ τὴν μελλοντικὴν πρόοδον, δεδομένου ὅτι προσφάτως μόνον ἤρχισεν ἡ ἐφαρμογὴ ὠλοκληρωμένης πολιτικῆς ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Τὰ μέτρα ἀναδιαρθρώσεως καί ἐξυγιάνσεως τῶν παραγωγικῶν δραστηριοτήτων μὲ σκοπὸν τὴν προσαρμογὴν εἰς τὰς ἐπικρατούσας εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην συνθήκας εἶναι εὐλογον νὰ ἀναμένεται ὅτι, εὐθύς ὡς θὰ ἀρχίσουσιν νὰ άποδίδουσιν, θὰ συμβάλουσιν εἰς τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς προόδου τῆς οἰκονομίας.

Αἱ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου.— Ἡ δυσαναλογία μεταξὺ παραγωγικῶν ἐγκαταστάσεων καί ἐργατικῶν δυναμικῶν ἦτο πάντοτε ἡ βασικὴ αἰτία τῆς καθυστερήσεως τῆς οἰκονομίας μας. Τὴν σημασίαν τοῦ ἐμπλουτισμοῦ τῆς Χώρας δι' ἔργων οἰκονομικῆς ὑποδομῆς, ἀφ' ἐνός, καί διὰ παραγωγικῶν ἐγκαταστάσεων ἀφ' ἑτέρου, ἀνεγνώρισε πλήρως ἡ Κυβέρνησις καί ἔθεσεν ὡς πρωταρχικὴν ἐπιδίωξιν τὴν διοχέτευσιν αὐξανομένης ἀναλογίας τῶν ἔθνικῶν πόρων εἰς τὴν πραγματοποίησιν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου. Οἱ ἀριθμοὶ διὰ τὸ 1961 ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἡ σχετικὴ προσπάθεια στέφεται ἤδη ὑπὸ ἐπιτυχίας. Ποσοστὸν 21,3 ο/ο τοῦ ἔθνικαῦ εἰσοδήματος ἀφιερῶθη εἰς τὴν χρηματοδότησιν νέων ἔργων, ἔναντι 19,7 ο/ο κατὰ τὸ 1960 καί 18,3 ο/ο κατὰ τὸ 1959, ἦτοι πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἐφαρμογῆς τοῦ Προγράμματος. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν μεγαλύτερων εἰς τὰς χώρας τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου, ἀποτελεῖ δὲ τὴν ἐγγύησιν, ὅτι τὰ ὄργανικὰ προβλήματα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας θὰ εὕρουσιν συντόμως τὴν λύσιν των. Πράγματι, διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ παγίου κεφαλαίου θὰ καταπολεμηθῇ ἡ χρονία ὑποαπασχόλησις καί θὰ ἐξαφανισθῇ ἡ μάστιξ τοῦ ὑπερπαραγγελματισμοῦ. Θὰ ἐξουδετερωθοῦν, τοιοῦτοτρόπως, καί οἱ βασικοὶ παράγοντες τῆς μειωμένης παραγωγικότητος τῆς οἰκονομίας μας.

Κατὰ τὸ 1961 αἱ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου, ἐξαιρουμένων τῶν νέων πλοίων, ἀνῆλθον εἰς τὸ πρωτοφανὲς διὰ τὴν Χώραν ὕψος τῶν 20,1 δισεκ. δραχμῶν, ἔναντι 16,7 δισεκ. κατὰ τὸ 1960 καί 14,6 δισεκ. κατὰ τὸ 1959. Ἰδιαιτέρως θεαματικὴ ἦτο, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν, ἡ αὐξουσα συμβολὴ τοῦ κρατικοῦ τομέως. Ἀπὸ 28 ο/ο περίπου κατὰ τὸ 1958, ἀνῆλθεν εἰς ἄνω τοῦ 39 ο/ο κατὰ τὸ 1961. Τὸ Πρόγραμμα τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων, διὰ τοῦ ὄγκου τῶν κεφαλαίων τὰ ὁποῖα ἀφιερώνει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πάσης φύσεως παραγωγικῶν ἔργων, τείνει ἤδη νὰ ἀποβῇ εἰς ἐκ τῶν κύριωτέρων συντελεστῶν δημιουργίας τοῦ ἔθνικοῦ πλοῦτου. Ἐξ άλλου, ἡ ἐπενδυτικὴ δραστηριότης τοῦ Δημοσίου συντελεῖ πλέον ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν μόνιμον δημιουργίαν προσθέτου ἀπασχολήσεως καί, συνεπῶς, εἰς τὴν σταθερὰν αὐξήσιν τῶν εἰσοδημάτων. Ἀξίον δὲ πάσης

ἐξάρσεως εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ἡ σταθερά ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος δαπάνη 1.000 ἐπὶ πλέον ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἐπιτυγχάνεται χωρὶς τὴν παραμικρὰν διατάραξιν τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας. Ἐπετεύχθη, πράγματι, νὰ ἐξευθεθοῦν μόνιμοι πηγαὶ ἀντλήσεως κεφαλαίων, ἡ ἀπόδοσις τῶν ὁποίων θὰ βαίνη ἀσφαλῶς αὐξανομένη μετὰ τὴν διεύρυνσιν τῶν μεγεθῶν τῆς οἰκονομίας.

Ἰδιαιτέρως εὐοίωνος εἶναι ἐπίσης ἡ σταθερὰ αὐξησης τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου. Μὴ περιλαμβανομένων τῶν μεταφερθέντων ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν πλοίων, αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπενδύσεις κατὰ τὸ 1961 ἀνῆλθον εἰς 12,2 δισεκ. δραχμῶν. Οἱ ἀντίστοιχοι ἀριθμοὶ διὰ τὰ ἔτη 1960 καὶ 1959 ἦσαν 10,8 καὶ 9,9 δισεκατομμύρια.

Ἡ ἀναζωογόνησις κατὰ τὸ 1960 καὶ ἡ ἔντασις κατὰ τὸ 1961 τῶν ἐπιχειρηματικῶν ἐπενδύσεων θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς περισσοτέρους παράγοντας. Βασικὸς τοιοῦτος παράγων, βεβαίως, εἶναι ἡ συνεχὴς ἀνοδος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν διευρύνονται ἐφ' ἑνὸς μὲν ἡ ζήτησις ἀγαθῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ περιθώρια διενεργείας παγίων ἐπενδύσεων. Ἐπίσης εὐνοϊκῶς ἐπέδρασεν ἡ ὑπαρξὶς πολιτικῆς καὶ νομισματικῆς σταθερότητος. Ἐξ ὄλου, ἡ ἀσφαλὴς προοπτικὴ συνδέσεως τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν ἀρχικῶς καί, ἐν συνεχείᾳ, ἡ ὑπὸ εὐνοϊκοῦς ὅρους πραγματοποίησις ταύτης ἐξηφάνισε βαθμιαίως τὴν ἐπιφυλακτικότητά τῶν ἐπιχειρηματικῶν φορέων, τὴν ὁποίαν εἶχε προκαλέσει ἡ ἀβεβαιότης τῶν πρώτων μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης ἔτων. Τέλος, ἀποφασιστικῶς συνέβαλεν ἡ ἐκ τῶν κυβερνητικῶν ἔτρων δημιουργηθεῖσα πίστις, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀναπτύξεως δὲν εἶναι πλέον λόγος κενός. Ἡ συστηματικὴ καὶ ἐπιταχυνομένη δημιουργία τῆς οἰκονομικῆς ὑποδομῆς ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ σοβαρὰ μελέτη τῶν προβλημάτων τοῦ παραγωγικοῦ κόσμου ἐπείσαν ὀριστικῶς, ὅτι τίθενται αἱ βάσεις τῆς ἐπιτυχοῦς ἀσκήσεως ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν.

Τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ χάραξις μακροπνύου κρατικῆς πολιτικῆς καὶ ἡ συνεπὴς ἐφαρμογὴ ταύτης διὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἰδιωτικῆς δραστηριότητος, ἀποδεικνύουν αἱ ἐξελίξεις εἰς τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν. Τὰ ἀπὸ μακροῦ ληφθέντα καὶ συνεχῶς βελτιούμενα ὑπὲρ ταύτης μέτρα ἀπέδωσαν πλουσίους καρπούς καὶ συνετέλεσαν, ὥστε ὁ ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν στόλος νὰ ἀνέλθῃ εἰς 6.400.000 κ.ο.κ. καὶ νὰ καταλάβῃ διεθνῶς τὴν ἑκτὴν θέσιν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1961. Ἡ ἑλληνικὴ ναυτιλία εἶναι ὁ πρῶτος παραγωγικὸς κλάδος ὁ ὁποῖος ἀντεπεξῆλθεν ἐπιτυχῶς εἰς τὸν διεθνή συναγωνισμόν. Ἡ ραγδαία ἀνοδὸς τῆς ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἐπιχειρηματικότης καὶ τὸ ἑλληνικὸν ἐργατικὸν δυναμικὸν δύνανται νὰ ἐπιβληθοῦν καὶ ἐκτὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς Χώρας, ἀρκεῖ νὰ ἀντιμετω-

πισθούν τὰ ύφιστάμενα προβλήματα καὶ νὰ παρασχεθοῦν τὰ ἀναγκαῖα μέσα. Ἐκ τῆς μεταπολεμικῆς ἱστορίας τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας μας δυνάμεθα νὰ ἀντλήσωμεν αἰσιοδοξίαν διὰ τὴν προοπτικὴν τῆς ἐξελίξεως καὶ τῶν λοιπῶν παραγωγικῶν δραστηριοτήτων.

Ἡ σταθερότης τῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς.— Κατὰ τὸ 1961 αἱ τιμαὶ παρουσίασαν βαθμιαίαν κάμψιν. Καὶ πρὸ τῆς ἐπελεύσεως τοῦ θέρους, οἱ τιμάρηθμοι χονδρικῆς πωλήσεως καὶ καταναλωτοῦ ἐδείκνυον συνεχῆ σχεδὸν ἀπὸ μηνὸς εἰς μῆνα ὑποχώρησιν. Ἐπεβεβαιώθη οὕτως ἡ ἀποψις, ὅτι ἡ σημειωθείσα ἀπὸ τῶν πρώτων χειμερινῶν μηνῶν τοῦ 1960 ἀνοδος τῶν τιμῶν, ἡ ὁποία παρετάθη μέχρι τοῦ ἔαρος τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἦτο προσωρινή, ὀφειλομένη εἰς ἐκτάκτους λόγους. Ἀδιάφυστον ἀπόδειξιν τῆς διατηρουμένης ἀξίας τῆς δραχμῆς εἰς τὸ ἔσωτερικὸν εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι τὸ μέσον ἐτήσιον ἐπίπεδον τῶν τιμῶν χονδρικῆς πωλήσεως μεταξύ 1956 καὶ 1961 ἠύξθη κατὰ 3,6 ο/ο μόνον. Πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ, ὅτι σπανίως τὸ νόμισμά μας ἐγνώρισε τοιαύτην σταθερότητα ἐπὶ τόσο μακρὰν περίοδον, παρὰ τὴν ἐν τῷ μεταξύ σημαντικωτάτην βελτίωσιν τῶν πάσης φύσεως ἀμοιβῶν τῶν ἐργαζομένων. Ἀλλὰ καὶ εἰς διεθνή κλίμακα προβαλλόμεναι, αἱ μεταβολαὶ τῶν ἑλληνικῶν τιμῶν εἶναι ἐκ τῶν μικροτέρων.

Ἡ οἰκονομία μας συλλέγει ἤδη πλουσίους τοὺς καρπούς τῆς μεθοδικῆς ἐπιδιωχθείσης εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν ἐξυγιάνσεως τῶν νομισματικῶν μας πραγμάτων. Διὰ πέμπτον ἐν συνεχείᾳ ἔτος τὰ ἐξ ἐγχωρίων πηγῶν ἔσοδα τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ ὑπερέβησαν τὰ ἔσοδα τούτου καὶ κατέστη, οὕτω, δυνατὴ ἡ διὰ τοῦ πλεονέσματος χρηματοδότησις τοῦ Προγράμματος τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων. Ἦτο δὲ πράγματι ἀξίολογον τὸ ἐπιτευχθὲν πλεόνασμα, ἀνελθὸν εἰς 1.600 ἑκατ. δραχμῶν, ἦτοι εἰς ποσοστὸν 9 ο/ο τοῦ συνόλου τῶν τακτικῶν ἐσόδων.

Ἐξ ἄλλου, τὸ κύκλωμα καταθέσεων-χορηγήσεων διεμορφώθη αὐτοδυνάμως χάρις εἰς τὴν συνεχισθεῖσαν εἰσορὴν ἐπαρκῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας καταθέσεων. Οὕτως, ἐναντι αὐξήσεως τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου 1960 καὶ 1961 κατὰ 3.694 ἑκατ. δραχμῶν αἱ νέαι καταθέσεις εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζὰς καὶ τοὺς εἰδικούς πιστωτικούς ὀργανισμούς ἀνήλθον εἰς 3.509 ἑκατ. δραχμῶν. Ἡ κατὰ 185 ἑκατ. δραχμῶν ὑπέρβασις τῶν χορηγήσεων ἐναντι τῶν καταθέσεων ὑπερκαλύπτεται ἀπὸ τὰς διοχετευθείσας εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ μὴ ἀνακατανεμηθείσας εἰς τοὺς λοιποὺς πιστωτικούς ὀργανισμούς πάσης φύσεως ἀποταμιεύσεις.

Τὸ ἰσοζύγιον τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν. — Ἡ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα ἐξέλιξις εἰς τὰς συναλλαγὰς τῆς Χώρας μὲ τὸν ὑπόλοιπον κόσμον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἦτο ἡ αὐξήσις τῶν ἐξαγωγῶν. Τοῦτο ὄχι τόσο διότι αἱ πρόσθετοι ἐντεῦθεν συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις ἐναντι τοῦ 1960

ἦσαν σημαντικά, ἀλλὰ διότι ἀντεστράφη ἡ τάσις πρὸς μείωσιν τῶν δύο προηγούμενων ἔτων. Αἱ ὑψηλαὶ γεωργικαὶ ἐσοδεῖαι ἐδημιούργησαν, ἰδίως ὡς πρὸς τὸν βάμβακα, μεγαλύτερα ἐξαγωγίμα πλεονάσματα, τὰ ὁποῖα διωχετεύθησαν σχετικῶς εὐχερῶς καὶ εἰς ἱκανοποιητικὰς τιμὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Οἱ καθαροὶ ἀδήλοι πόροι ἐσημείωσαν καὶ πάλιν σημαντικωτάτην αὐξησιν, προελθοῦσαν κατὰ κύριον λόγον ἀπὸ τὰ ναυτιλιακὰ ἐμβάσματα καὶ ἀπὸ τὸ τουριστικὸν συνάλλαγμα. Τὴν μεγάλην σημασίαν τῶν ἀδήλων πόρων εἰς τὴν ὁμαλὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν μας ἀποδεικνύει τὸ γεγονός ὅτι οὗτοι ὑπερβαίνουν ἤδη τὸ ὕψος τῶν ἐξαγωγῶν, καταλαμβάνοντες τὴν πρώτην θέσιν μεταξύ τῶν πηγῶν ἀντλήσεως συναλλάγματος.

Τὸ σύνολον τῆς αὐξήσεως τῶν συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων ἐξ ἐξαγωγῶν καὶ ἐκ καθαρῶν ἀδήλων πόρων ἀνῆλθεν εἰς 62 ἑκατ. δολλαρίων. Αἱ πρόσθετοι δαπάναι δι' εἰσαγωγάς, ἐξ ἄλλου, ἀνῆλθον εἰς 65 ἑκατ. δολλαρίων περίπου. Συνεπῶς, οὐδεμία σχεδὸν μεταβολὴ ἐσημειώθη ἐναντι τοῦ 1960 εἰς τὸ ἰσοζύγιον τῶν τρεχούσης φύσεως συναλλαγῶν. Ἄλλωστε, θὰ πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἀνω τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς προσθέτου δαπάνης δι' εἰσαγωγάς, ἦτοι 24 ἑκατ. δολλαρίων περίπου, ἀφεῶρων εἰς κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ ἀπαραίτητα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς σημειωθείσης ἀνόδου τῶν πραγματικῶν εἰσοδημάτων, ἡ αὐξησης τῶν λοιπῶν εἰσαγωγῶν — πλὴν κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ — κατὰ 10 ο/ο περίπου εἶναι ἀπολύτως δικαιολογημένη, ὡς συμβιβασμένη πρὸς τὴν γενικωτέραν ἐξέλιξιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

Εἰς ἀνώτερα καὶ πάλιν ἐπίπεδα διεμορφώθη ἡ καθαρὰ εἰσροὴ κεφαλαίων, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καταστήθῃ δυνατὸν, μὲ τὴν συνδρομὴν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, νὰ αὐξηθοῦν περαιτέρω τὰ συναλλαγματικὰ διαθέσιμα. Τὸ ὕψος τούτων ἐκ 250 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὴν 30ὴν Δεκεμβρίου 1961, ἐναντι 223 ἑκατ. δολλαρίων τοῦ προηγούμενου ἔτους, συγκρινόμενον πρὸς τὸ μέσον μηνιαῖον ἐπίπεδον τῶν εἰσαγωγῶν, θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἀπολύτως ἱκανοποιητικόν. Τοῦτο, ἰδίως ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἕτερα 15 ἑκατ. δολλαρίων κατετέθησαν εἰς τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον, παρεχομένης οὕτω τῆς εὐχερείας εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ τὸν Ὀργανισμόν τοῦτον μέχρις 60 ἑκατ. δολλαρίων διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐνδεχομένων ἐκτάκτων συναλλαγματικῶν ἀναγκῶν.

IV. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Ἡ δραστηριότης τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.— Αἱ περιγραφεῖσαι ἤδη ἐν συντομίᾳ εὐνοϊκαὶ ἐξελίξεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν, κατὰ τὸ 1961,

δέν ἦτο δυνατόν νά μή ἀσκήσουν εὐεργετικήν ἐπίδρασιν καί ἐπὶ τοῦ πιστωτικοῦ τομέως. Τόσον ἡ προσφορά, ὅσον καί ἡ ζήτησις κεφαλαίων ἐκινήθησαν ἐντόνως ἀνοδικῶς, δύναται δὲ νά λεχθῆ, ὅτι τὸ μέγιστον μέρος τῶν πραγματικῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν ἐκαλύφθη ὑπὸ τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων τῆς Χώρας διὰ τῆς τρεχούσης ἀποταμιεύσεως. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, εἰδικώτερον, ἀνέπτυξε ζωηροτάτην δραστηριότητα, τόσον εἰς τὸν τομέα τῆς πιστοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ὅσον καί τῆς συγκεντρώσεως καταθέσεων. Οἱ ἀκόλουθοι ἀριθμοὶ εἶναι χαρακτηριστικοὶ τοῦ ἰδιαίτερου δυναμισμοῦ τὸν ὁποῖον ἐπέδειξε τὸ Ἴδρυμα τοῦτο κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος : Ἐκ τῆς συνολικῆς αὐξήσεως τῶν εἰς δραχμὰς καταθέσεων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ἐκ Δρχ. 2.321 ἑκατ. τὸ 70 ο/ο περίπου διωχτευθῆ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Ἐξ ἄλλου, ἐκ τῶν ἐπὶ πλέον χρηματοδοτήσεων, ἦτοι Δρχ. 1.781 ἑκατ., τὸ 84 ο/ο διενηργήθη ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν καταθέσεων καὶ αἱ προσπάθειαι τῆς Τραπεζῆς.—

Σημαντικὰ κεφάλαια ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἀποταμιεύσεως εἰσέρρυσαν καὶ πάλιν εἰς τὰς Τραπεζὰς καὶ τοὺς εἰδικούς πιστωτικούς ὀργανισμούς, διοχτευθέντα ὑπ' αὐτῶν εἰς ὅλους τοὺς παραγωγικούς κλάδους. Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν προσθέτων τούτων καταθέσεων, τὸ μέγιστον μέρος, ἦτοι Δρχ. 3.096 ἑκατ. (88 ο/ο), προῆλθεν ἀπὸ καταθέσεις ἰδιωτῶν καὶ ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ σύγκρισις μὲ τὰ ἀντίστοιχα στοιχεῖα τοῦ προηγουμένου ἔτους δεικνύει μικρὰν αὐξησιν εἰς ἀπολύτους ἀριθμούς.

Πρέπει νά σημειωθῆ, ἐν τούτοις, ὅτι, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους καὶ ἰδίως κατὰ τὸ τετράμηνον Μαΐου-Αὐγούστου, ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν καταθέσεων παρουσίασεν αἰσθητὴν ἐπιβράδυνσιν, καὶ μόλις ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1961, ἰδίως δὲ κατὰ τὸ τελευταῖον δίμηνον τοῦ ἔτους, ἐπανήρχισεν ἡ εἰσορὴ τῶν καταθέσεων μὲ ταχύν ρυθμόν, ὅστις, κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ὑπάρχοντα στοιχεῖα, διατηρεῖται ἀμείωτος καὶ ἐντὸς τοῦ ἀρξάμενου ἔτους. Εἰς τὴν ἐξέλιξιν ταύτην συνέβαλε κατὰ κύριον λόγον ἡ πραγματοποιηθεῖσα κυρίως κατὰ τὸ β' ἔξάμηνον 1961 γενικὴ αὐξήσις τῶν εἰσοδημάτων, περαιτέρω δὲ ἐνισχύθη ἡ τάσις πρὸς κατάθεσιν εἰς τὰς Τραπεζὰς ἐκ τῆς παγιωθείσης μετὰ τὰς ἐκλογὰς πολιτικῆς σταθερότητος. Τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸ 1961 τὸ Δημόσιον δὲν κατέφυγεν εἰς τὴν κεφαλαιαγορὰν συνετέλεσεν ἐπίσης οὐσιωδῶς εἰς τὴν νέαν συσσώρευσιν καταθέσεων εἰς τὰς Τραπεζὰς καὶ τοὺς εἰδικούς πιστωτικούς ὀργανισμούς.

Τὸ μέγιστον μέρος τῆς αὐξήσεως τῶν καταθέσεων ἀφορᾷ καὶ πάλιν εἰς τὰς καταθέσεις Ταμιευτηρίου, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν πάντοτε τὸ 65 ο/ο καὶ πλέον τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων. Ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν στοιχείων καὶ ἄλλων ἐνδείξεων προκύπτει, ὅτι οἱ λογαριασμοὶ τῆς κατηγορίας ταύτης, οἵτινες ἀποτελοῦν τὴν κατ' ἐξοχὴν μορφήν τῆς λαϊκῆς ἀποταμιεύσεως, ἀκόλουθοῦν τὸν αὐτὸν ἢ καὶ ὀλίγον ταχύτερον ρυθμόν ἀνόδου εἰς δλα τὰ ἔκτος

τῆς Πρωτευούσης τμήματα τῆς Χώρας. Παρὰλληλως ὁμως ἐβελτιώθη ἡ συμμετοχὴ καταθέσεων Προθεσμίας εἰς τὸ σύνολον τῶν κατατεθειμένων εἰς τὰς Τραπεζὰς κεφαλαίων. Τὸ ποσοστὸν τῆς κατηγορίας ταύτης ἀνῆλθεν ἀπὸ 6,8 ο/ο κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1960 εἰς 7,5 ο/ο κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1961. Ἄν καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται μικρά, δὲν δύναται νὰ ὑποτιμηθῇ ἡ γενικωτέρα σημασία της, ἥτις συνίσταται εἰς τὸ γεγονὸς τῆς στροφῆς σημαντικῆς μερίδος τοῦ ἀποταμιευτικοῦ κοινοῦ πρὸς καταθέσεις μακροτέρας διαρκείας. Εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι βασικὸν ρόλον ἐν προκειμένῳ ἔπαιξεν ἡ καθιερωθεῖσα ἀπὸ 16ης Ὀκτωβρίου 1961 γενικὴ αὔξησις τῶν ἐπιτοκίων ἐπὶ τῶν καταθέσεων τῆς κατηγορίας ταύτης καὶ ἡ μεγαλυτέρα διαφοροποίησις των ἀπὸ τὰ ἐπιτόκια τῶν καταθέσεων Ταμιευτηρίου.

Εἰς τὴν προσέλκυσιν τῶν πάσης φύσεως καταθέσεων, ἰδίᾳ ὁμως τῶν καταθέσεων Ταμιευτηρίου καὶ Προθεσμίας, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα διετήρησε τὴν ἐκ παραδόσεως πρωτοπορείαν της μεταξύ τῶν μεγάλων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων τῆς Χώρας. Οὕτω, τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς της εἰς τὸ σύνολον τῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζὰς καταθέσεων εἰς δραχμὰς, ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων, ἀνῆλθεν ἀπὸ 60,4 ο/ο κατὰ τὸ τέλος 1960 εἰς 61,7 ο/ο κατὰ τὴν 30ην Δεκεμβρίου 1961. Ὁμοίως ἐκτάσεως αὔξησις εἰς τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς της παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς ἰδιωτικὰς καταθέσεις ἐν γένει καὶ τὰς καταθέσεις Ταμιευτηρίου εἰδικώτερον. Ἐκεῖ ὁμως ὅπου ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐπετέλεσε τὸ ἐντυπωσιακώτερον βῆμα εἶναι αἱ καταθέσεις Προθεσμίας, ἡ εἰς τὸ σύνολον τῶν ὁποίων συμμετοχὴ της ἀνῆλθεν ἐντὸς τοῦ ὑπὸ ἀνασκόπησιν ἔτους ἀπὸ 54,7 ο/ο εἰς 61,6 ο/ο. Ἐνδεικτικὸν τῆς καταβληθείσης ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἐν προκειμένῳ προσπάθειας εἶναι οἱ ἀριθμοὶ οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τὴν μόλις ἀπὸ τῆς 16ης Ὀκτωβρίου 1961 καθιερωθεῖσαν νέαν κατηγορίαν καταθέσεων ὑπὸ τρίμηνον προειδοποίησιν. Μέχρι τέλους τοῦ ἔτους, δηλ. ἐντὸς δύο καὶ ἡμίσεος μηνῶν, εἶχον συσσωρευθῆ εἰς λογαριασμοὺς τῆς κατηγορίας αὐτῆς 33,5 ἑκατ. δραχμῶν, αὔξηθέντα μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1962 εἰς 85,7 ἑκατομμύρια.

Εἰς ὅλας τὰς προσπάθειας της ὑπὲρ τῆς ἀποταμιεύσεως ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ηὔτυχε νὰ ἔχη τὴν ἀμέριστον συμπαράστασιν τοῦ ὑπὸ τὴν ὕψηλὴν προστασίαν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῶν Καταθέσεων. Πολλάκις ἀνεφέρθησαν εἰς τὸ παρελθὸν αἱ ἐπιτυχεῖς ἐνέργειαι τῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος εἰς τοὺς νέους καὶ τὰς νέας τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ βαθεῖας ἱκανοποιήσεως τὸ ἔιδρυμα τοῦτο παρακολουθεῖ τὸ ὁσημέραι διογκούμενον καὶ ἐπεκτεινόμενον ρεῦμα ἀποταμιεύσεως τὸ προερχόμενον ἀπὸ τοὺς νέους τῆς Ἑλλάδος : 8.915 νέοι λογαριασμοὶ μὲ ἀποταμιεύσεις 27,7 ἑκατ. δρα-

χμῶν προσετέθησαν ἐντὸς τοῦ 1961, ὥστε ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν νεαρῶν καταθετῶν νὰ ἀνέλθῃ εἰς 36.572, μὲ σύνολον καταθέσεων 73,7 ἑκατ. κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἐτέρα κατηγορία καταθέσεων, εἰς τὴν ὁποίαν παρατηρεῖται ἀξιόλογος πρόοδος, εἶναι ἡ τοῦ Ταμιευτηρίου μετ' Ἀσφαλείας Ζωῆς καὶ Ἀτυχημάτων. Οἱ καταθέται τῆς κατηγορίας ταύτης ηὔξηθησαν ἐντὸς τοῦ 1961 ἀπὸ 3.427 εἰς 4.244, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τῶν καταθέσεων ἀπὸ Δρχ. 11.783.000 εἰς Δρχ. 16.936.000.

Ὁμοίως ἱκανοποιητικὴ εἶναι ἡ ἐξέλιξις τῶν ναυτιλλομένων, οἵτινες ἀπὸ ἐτῶν περιβάλλουν διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης των τὸ πρῶτον πιστωτικὸν ἴδρυμα τῆς Χώρας, καταθέτοντες εἰς δραχμὰς τὰς εἰς συνάλλαγμα ἀποταμιεύσεις των. Ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων λογαριασμῶν ἐντὸς τοῦ 1961 ἀνῆλθεν εἰς 4.546, μὲ καταθέσεις 78,4 ἑκατ. δραχμῶν, τὸ δὲ συνολικὸν ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 30ὴν Δεκεμβρίου 1961 ἐνεφάνιζε καταθέσεις 255,8 ἑκατ. δραχμῶν, ἥτοι αὐξήσιν κατὰ 26 ο)ο περίπου.

Ἐτέρα εἰδικὴ κατηγορία ἐμφανίζουσα ἀξιόλογον ἐνδιαφέρον εἶναι ἡ τῶν καταθέσεων εἰς κοινὸν λογαριασμόν, τῆς ὁποίας ἡ χρῆσις ἐπεξετάθη οὐσιωδῶς κατὰ τὸ ὑπὸ ἐπισκόπησιν ἔτος, δεδομένου ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν καταθετῶν ἀνῆλθεν εἰς 27.824, ἕναντι 19.361 ἐν τέλει 1960, καὶ αἱ καταθέσεις εἰς 871,1 ἑκατ. δραχμῶν, ἕναντι 686,4 ἑκατ. ἀντιστοίχως.

V. ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ἀπὸ τὰς γενομένας διαπιστώσεις διὰ τὰς ἐξελίξεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος προκύπτει τὸ συμπέρασμα, ὅτι αὐτὴ ἀκολουθεῖ σταθερῶς πλέον ἀνοδικὴν πορείαν. Γενικὴ δὲ εἶναι ἡ ἀναγνώρισις, στηριζομένη τόσον ἐπὶ τῶν ἐκδηλουμένων τάσεων τῶν διαφόρων μεγεθῶν τῆς οἰκονομίας, ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν διαφαινομένων προθέσεων τῶν φορέων τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, ὅτι καὶ διὰ τὸ διατυνόμενον ἔτος ἡ προοπτικὴ εἶναι εὐνοϊκὴ. Ἐπιτρέπεται, συνεπῶς, πᾶσα αἰσιοδοξία διὰ τὸ κτίπεδον δραστηριότητος, τὸ ὁποῖον θὰ διαμορφωθῇ κατὰ τὸ 1962.

Οἱ μονιμώτεροι παράγοντες τῆς προόδου. Τὸ ἄλμα τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ παρελθόντος ἔτους ὀφείλεται, κατὰ κύριον λόγον, εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν γεωργικὴν παραγωγὴν. Ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἐν τούτοις, προσλαμβάνουν συνεχῶς μεγαλυτέραν σημασίαν μονιμώτεροι ἐσωτερικοὶ παράγοντες, οἱ ὁποῖοι συμβάλλουν ἤδη ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν σταθερὰν πρόοδον τῆς οἰκονομίας μας. Οἱ παράγοντες αὗτοι εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἀμλατώδης αὐξάνσις τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀξιόλογος βελτίωσις τῆς παραγωγικότητος. Ἀπὸ τοῦς παράγοντας τούτους ἐπενεργοῦντας κατὰ τὸν συνδυασ-

σμένον, ἀναμένεται ὅτι θὰ ἐπιτευχθῆ βαθμιαίως ἡ μείωσις τῆς ἐξαρτήσεως τῆς καθόλου δραστηριότητος ἀπὸ τὰς κλιματικὰς συνθήκας καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομίας ἐπὶ εὐρυτέρων, σταθερωτέρων καὶ ὑγιειντέρων βάσεων.

Ἡ σπουδαιότατη συμβολὴ τοῦ Κράτους εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς οἰκονομίας διὰ παραγωγικῶν ἔργων ἤρchiσε νὰ γίνεταί ἰδιαίτερος αἰσθητὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1958. Ἐκτοτε, ἡ σταθερὰ κατ' ἔτος αὐξήσις τῶν δαπανῶν τοῦ Προγράμματος τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων προσέλαβε πρωτοφανεῖς διὰ τὴν Χώραν διαστάσεις. Θεραπεύεται, οὕτω, βαθμιαίως μίᾳ ἀπὸ τὰς περισσότερον ἐμφανεῖς ἐλλείψεις τῆς ἰκονομίας μας, συνισταμένη εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν ἔργων οἰκονομικῆς ὑποδομῆς. Ἡ μελέτη τῶν προβλημάτων τῶν ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένων χωρῶν ἀπέδειξεν, ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα ἀποτελοῦν βασικωτάτην προϋπόθεσιν ἐξόδου ἀπὸ τὴν καθυστέρησιν καὶ δραστηριοποιήσεως τῆς ἰδιωτικῆς παραγωγικῆς πρωτοβουλίας. Πρέπει, συνεπῶς, νὰ ἐξαρθῆ ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν διευρυνομένου προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων. Ἐκφρασις τοῦ βαθμοῦ ἐπιτυχίας τῆς προσπάθειας ταύτης εἶναι ἡ ἐντὸς συντομωτάτου χρόνου οὐσιώδης ὀργανωτικὴ προσαρμογὴ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ἐλεγχομένων ὑπὸ τούτου ὀργανισμῶν. Αὗται δύναται ἤδη νὰ ἀνταποξρίνωνται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις σχεδιασμοῦ καὶ ἐκτελέσεως προγράμματος τῆς τάξεως τῶν 10 δισεκ. δραχμῶν. Σημαντικὴ ἐπίσης εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῶν ἀναγκαίων πρὸς χρηματοδότησιν τούτου πόρων.

Δημιουργία προσφόρου κλίματος καὶ παροχὴ κινήτρων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν. Ἄλλὰ αἱ κρατικαὶ ἐνεργεῖαι διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως δὲν περιορίστησαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ὑποδομῆς καὶ τὴν ἴδρυσιν βασικῶν βιομηχανιῶν. Ἀπέβλεψαν, παραλλήλως, καὶ εἰς τὴν ἀμεσωτέραν ἐνθάρρυνσιν καὶ κινητοποίησιν τῆς ἰδιωτικῆς παραγωγικῆς πρωτοβουλίας εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἔθνικῶς καὶ κοινωνικῶς σκοπίμου οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Ἡ Κυβέρνησις ἐπανειλημμένως διεκήρυξε τὴν πεποίθησίν της, ὅτι, ἐν τελικῇ ἀναλύσει, ἡ εὐθύνη τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς παραγωγῆς ἀνήκει εἰς τοὺς ἰδιωτικοὺς φορεῖς τῆς οἰκονομίας.

Τὸ Κράτος παρέσχε πράγματι καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ παρέχῃ ἰσχυρὰ κίνητρα πρὸς πάντα ἐπιθυμοῦντα νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν εἰτάχυνσιν τῆς οἰκονομικῆς προόδου τῆς Χώρας. Ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐκβάσεως τῶν διαπραγματεύσεων διὰ τὴν σύνδεσιν μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα εἶχον ληφθῆ δασμολογικῆς καὶ φορολογικῆς φύσεως μέτρα εὐνοοῦντα τὰς νεοἰδρυομένας ἢ ἐκσυγχρονημένας ἐπιχειρήσεις.

Προοδευτικά, ἐν προκειμένῳ, νομοθετήματα—διὰ νὰ μνημονεύσωμεν τὰ περισσότερον πρόσφατα—ἦσαν ἀσφαλῶς τὸ Ν.Δ. 4002 τοῦ 1959 καὶ ὁ Νόμος 4171 τοῦ 1961. Ἡδη, τὰ κίνητρα ταῦτα συμπληροῦνται δι' ἐτέρων, ὀργανωτικῶν καὶ πιστωτικῶν κυρίως, μέτρων. Διὰ συζητουμένου ἤδη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἀντιπροσωπείαν σχεδίου νόμου προτείνεται, ἐξ ἄλλου, ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ἐξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων ἀπὸ ἀνασταλτικὰς διατυπώσεις καὶ ἐπιβαρύνσεις καὶ ἡ παροχὴ εἰς ταύτας οὐσιαστικῶν διευκολύνσεων, ὥστε ἡ διενέργεια ἐξαγωγῶν νὰ ἀποβῆ ἀληθῶς ἐλκυστικὴ δραστηριότης. Ἀξίζει, νομίζομεν, νὰ τονισθῆ ὅλως ἰδιαίτερος τὸ συγχρονισμένον πνεῦμα τὸ διέπον τὰ λαμβανόμενα μέτρα. Τοῦτο ἐκφράζει τοὺς νέους προσανατολισμούς τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τὴν ἐθνικὴν παραγωγὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως συναγωνιστικὴν ἐπὶ διεθνούς βάσεως. Δι' ὃ, κριτήριον διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας τίθεται ἐφεξῆς ὄχι ἀπλῶς ἡ ἰκανότης πρὸς παραγωγὴν, ἀλλὰ ἡ ἰκανότης πρὸς παραγωγὴν ἐξαγωγίμων προϊόντων.

Πρέπει ἀκόμη νὰ ἐξαρθῆ καὶ τὸ γεγονός τῆς διατηρήσεως ἀκεραίας τῆς ἀξίας τοῦ ἐθνικοῦ μας νομίσματος. Συνδυασμὸς ἐδραιώσεως νομισματικῆς σταθερότητος καὶ ἐντυπωσιακῆς προόδου τῶν δημοσίων δαπανῶν ἐπενδύσεων εἶναι ἐπίτευγμα σπανίως ἀπαντῶμενον καὶ διὰ τὸ ὅποιον δικαίως σεμνύεται ἡ Κυβέρνησις. Πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῆ ὅτι τὸ ἐπίτευγμα τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν ὀρθότητα τῆς ἀκολουθηθείσης κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πολιτικῆς.

Καθῆκον τῆς Πολιτείας εἶναι κυρίως ἡ δημιουργία τῶν καταλλήλων πλαισίων ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ δράσουν οἱ ἰδιωτικοὶ φορεῖς, παρακινούμενοι ἀπὸ τὴν ὑπαρξίν εὐνοικῶν προϋποθέσεων. Αἱ δημόσιαι ἐπενδύσεις, τὰ παρεχόμενα κίνητρα καὶ ἡ νομισματικὴ σταθερότης εἶναι σημαντικαὶ τοιαῦται προϋποθέσεις, ἐνῶ τὸ Μακροετές Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως διαγράφει τὰς ἀκολουθητέας κατευθύνσεις.

Κύριοι Μέτοχοι,

Ἡ ἐπιτυχὴς καὶ ἔγκαιρος ἀντιμετώπισις τῶν προβλημάτων τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὴν ἑκτασιν καὶ τὴν ἐντασιν τῆς προσπάθειας εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἀποδυσῶμεν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεταβατικῆς περιόδου τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν. Αἱ ρυθμίσεις τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, στηριζόμεναι ἐν πολλοῖς εἰς τὰς περιλαμβανομένας εἰς τὴν Συνθήκην τῆς Ρώμης, ἀπτονται καὶ τοῦ πιστωτικοῦ τομέως, δημιουργοῦσαι νέας συνθήκας διὰ τὰς ἐμπορικὰς τραπέζας. Οὕτω, βάσει τῶν διατάξεων περὶ ἐλευθέρου ἐγκαταστάσεως, παρέχεται ἡ εὐχέρεια εἰς τὰ πιστωτικὰ ἱδρύματα τῶν χωρῶν τῆς Κοινότητος νὰ κινήθουν ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου. Εἶναι, συνεπῶς, ἐνδεχόμενον νὰ ἰδρυθῶν ἐνταῦθα ἐν καιρῷ

ξένα τράπεζαι, αἱ ὁποῖαι, στηριζόμεναι εἰς ἀφθονίαν μέσων, μεταφέρουσαι τὴν τεραστίαν πείραν καὶ ἀρτίαν ὀργανώσιν των καὶ ἐκμεταλλεόμεναι τοὺς δεσμούς των μὲ τὸ κεφάλαιον καὶ τὴν ἐπιχειρηματικότητα τοῦ ἐξωτερικοῦ, θὰ δροῦν ἀνταγωνιστικῶς πρὸς τοὺς ἡμετέρους χρηματοδοτικούς ὀργανισμούς. Ἀνεξαρτήτως ὁμως τοῦ ἐνδεχομένου τούτου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀληθές ὅτι μᾶλλον θὰ καθυστερήσῃ νὰ ἀναφυῇ, πρέπει νὰ μὴ παραβλέπωμεν τὴν ἀνάγκην ὀργανώσεως τῆς προσελκύσεως τοῦ ἀλλοδαποῦ ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου ὅπως ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν Χώραν μας ἢ συνεργασθῇ μετὰ ἡμεδαπῶν οἰκων, διὰ τῆς δημιουργίας τῶν καταλλήλων φορέων ὑποδοχῆς. Τὰ θέματα ταῦτα ἔχουν ἀπασχολήσει ζωηρῶς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Ἦδη ἔχομεν πραγματοποιήσει ἐπαφάς, τόσον μὲ τραπεζικούς ὀργανισμούς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ὅσον καὶ μὲ τὸ ὑπερεθνικὸν ἐπαγγελματικὸν των ὄργανον.

Μὲ πλήρη ἐπίγνωσιν τῶν δημιουργουμένων νέων συνθηκῶν, τῶν εὐρυτάτων προοπτικῶν αἱ ὁποῖαι διανοίγονται διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα αὕτη ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ, ἐν συνεργασίᾳ δὲ πάντοτε μὲ τὰς ἀρμοδίας κρατικὰς ἀρχάς, τὸ Ἴδρυμα τοῦτο θὰ ἐπιδιώξῃ συστηματικῶς τὴν προσέλκυσιν ξένων κεφαλαίων καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἑλληνικῆς κεφαλαιαγορᾶς, ὥστε νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις καὶ ἐκβιομηχάνισις τῆς Χώρας.